

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10:22 ՄԱՅԻՍ, 1894

ԽՈՐՀԱՐԱՆԵՐ

ՀԱՅԻՐ ԵՄԵՐՈՍԻՍԻԱՆ ԱՐԵՎԵԼԻ ՄԷՋ

Լոնտոնացի արեւելագետ Պ. Հայտ Բարդ (Mr. Hyde Clarke) հայ վաճառականի մը միջոցով Խորհարանի իրենց գրքերը և մայր և Notes and Queries անդէ հանդէսին ապրիլ 28ի թիւին, որը տան և Խորհարանը գրքերու սիրահար Պրոֆեսոր Գալտիսը հայ երեւելի մը վրայ քանի մը տեղեկութիւններ կը պարունակեն:

Պ. Հայտ Բարդ անծածօթ մը չէ թուրքականներուն ժամանակաւ Խորհարանի երկաթուղիներու տնօրէն եղած է, բայց իրեն թուրքականներու ունի օտմ մայրաքաղաքին մէջ տեղեկ և արեւելեան լեզուներու և գործերու:

Անգլիական հանդէսին հրատարակութեան առիթ տուած է վերջերս Եզոս Պետրոս Կոյա (Cogia Petrus Koya) ըստ արեւելի աղբար գրութեան մը Cogia Bedros) անուն հայ-աղբարի գերեզմանաբարի գտնուելու: Արդ, Արեւելեան Հնդկաստանի անգլիական մեծ Բնիկութեան տեղաւոր արձանագործութիւններէ կ'ընկեր թէ այս Գոս Պետրոս նշանաւոր անձնատուր թիւն է՝ որ առեւտրական գործերու հետ պետական ընդհարանայ յարաբերութիւններ ալ կը տածէր Հնդկաստանը, Պրոֆեսոր Կոյա խաղաղական Ուկրաինայ կ'ըսէ իրեն:

Պ. Հ. Բարդ 1861—62 թուին Տարապետական է, Madras in the Olden Times Մատենային Եզոս անունով անուն հատար գրքը մը, հետեւողութեան պատմական արձանագործութիւններու զորս քաղաք է յիշուող անդ: Երկրորդ թիւն տուածներէն: Բ. հատորին 368—70 էջերուն մէջ կը գրէ հետեւեալը:

Երկրորդ թիւն 27 ապրիլ 1724. — Մատարական իսլամական Մէնգ ձորը քաղաքին ու գետակին կառավարութեան նախագահ Պ. Կոյա մընէ Երեւոյ ըստ վարչական խորհրդին թէ այս կողմի ժամանակն և գործերը Հայերն երկար ժամանակ մի վեր տեղադրուելուն և Անգլիայիներուն հետ գաղութական կը վարուին: (Որքէ իրենց միայն զանազան տեղեկութիւններ կար) նախագահ յարկ թէ վերջերս Մանիլայէ (Խաղաղական Ուկրաինայ մէջ) եկած Հայապետ Պոսի Պետրոս որ հոս կը բնակի այժմ, այս տարի Պրոֆեսորին թիւն հետ պայմանին մասն և 30,000 տուրքի տարեկանը համար: Գոսի Պետրոս ըստ իրենց թէ գտնուել եկած է Մանիլայէ ի հայրն տեղին Սպանիոյ միջոց և ընդունակութիւն կրնայ մը յոյժնուած է ինքնուրոյն ապրուիքը զրկել Քրիստոսական իսլամ:

Նոյն գրքին Գ. հատորին մէջ, 1859-է, հետեւեալը կը կարդանք:

Երկրորդ թիւն 13 օգոստոս 1739. — Նախագահ Պ. Պետրոս Պէրսի վարչական խորհրդին ներկայի նամակ մը զոր առիթ իրենց Գոս Պետրոս իրեն յանձնած էր, և զոր իման Մանիլայ գրկած է առ նոյն ինք Գոս Պետրոս, ծանուցանելով թէ հնդկի պետ Սու. Թանձ մարտի և արշաւը (Անգլիայացի իշխանութեան ներքին գտնուած) Մատարական հանդէսին աղբար խորհրդին կ'աղբարը որ գտնուել եկած, և հանդէս ըստ վարչական պատգամագրական միջոցով մէջ գնեցին:

Երկրորդ թիւն 1 մարտ, 1743. — Գոս Պետրոս ներկայի նամակ մը իման Մանիլայէ ի մասին այն տեղին իրենց որ պետի տղան (հնդկ պետ) ներառուել Միլիթին և այլոյ, և անոր նախագահը ծանուցանելով խորհրդին թէ իրեն իսկ, արտաքին վաճառայ միջնորդի տղ (տարր երկուց հետ ժամանակաւոր թիւն ընդ) Գոս Պետրոս և Հոսի Ատտիկ հետ ընտրած է այն աւարկացիներն որ յարմարագոյն նկատուած են իրեն ընտրել զրկուել Սպանիոյ:

Ընծա Հոսի Ատտի անունը կը կարծուի թէ այդ աղբար ըլլայ Հոսի Արդին անունն:

Պ. Հայտ Բարդ իրաւունք կընէ թէ այս գերեզմանաբարի գտնուել և այս պատմական ծանօթութիւնը հետաքրքրաւոր կերպով ի վեր կը հանեն մայրաքաղաքի Արեւել գաղութը Հայերուն Հնդկաստանի մէջ Անգլիայի ներքին հետ յարաբերութիւնները տուն և Խորհարանը գրքերու մէջ Գոս Պետրոսի գերեզմանաբարի գտնուել իշխանականութեան մը ձեւն ունի, և նոյն ժամանակն ապագայ մ'է գործունէութեան Հայոց ոչ միայն Հնդկաստանի այլ և Պրոֆեսոր մէջ Հայոց իրենց Հնդկաստանի վաճառականութեան հետ նաեւ պետական աղբարութիւն և գործ գրած են այն կողմեր: Արդ Հոսի Արդի մէջ հայ գաղութականութեան մը գրաւուած ըլլալ պատմական ստուգութիւն է, Պ. Հայտ Բարդ կ'ընկալուի թէ հետ ալ Հայոց իշխանական իշխանութեան և իր կարծիք թէ Պ. Հայտ Բարդի տեսակետը գրքին մէջ Մատարական հայ գաղութականութեան վրայ ա-

նէր ժամանակն իշխանականութեան կընդհատուի: Պ. Հայտ Բարդի գրքին Հայոց վերաբերեալ երեք հատուածներն անդ: Հանդէսին հարցումը է Հնդկաստանի գործերուն քաղ տեղեկ գրքը մը, Պ. Պետրոս իրեն ժողով (24, Victoria Grove, Chelsea S. W.)

Ինչպէս գիտէք, Հնդկաստանի Հայոց այն ժամանակի փառաւոր վաճառականութիւնն և ընկերական ու վարչական աղբարութիւնն այսօր իշխանականութեան միջոցով և Հայոց չեն կրցած Անգլիայացի միջոցին գէտ գնել, ոչ վաճառականութեան, ոչ քաղաքականութեան ստացարեղին վրայ, և անոնց հետ ձեռքով չեն կրցած: Հիմա կը կարգուի երկրորդ միջոց, իսկ լուսաւորական քաճանցով, և անոր յարակից կիսովն անգլիացի ձեռնարկով, գրեթէ միակ մնացած հետք է այն նախնի վայրէջք կայաններն: Բայց ուրիշ հետք մ'ալ կայ, յարկ գէթ ներկայէն օգտու կրնար քաղուիլ տակաւին, եթէ աղբարին իման տարուէր: Այն հարուստ Հնդկաստանցի Հայեր կ'ընտր ժամանակներուն թողած են, որոց մէկ մասը դեռ չէ պահպանուած և այնքա կը մնայ, ժամանակորէն երեք շաբաթ խեղճ մարդիկ են, և չեն կրնար իրենց ձայնը լսել ընել: Անոնք որ գործելու միջոցներն ունեցած էին, այլ և այլ ժամանակներ մաս մը բան ձեռք բերելու յաղագիտ են: Պ. Հայտ Բարդի նամակն և անոր, հանդէսին ինչպէս զարգացնելն առիթ մը կը կընծայեն միջ Հայրենիքը համար թէ կարելի չէ լսել մ'ընել որպէս զի այս հնդկական ժամանակներու բոլորովն չկարուին աղբար և աղբարացի համար, պարզապէս ժամանակորէն (միջոցը գէտնու): Մեզ կը թուի թէ գործաւոր աղբարներուն հետք լուրջ դրացում մը կրնայ ըլլալ եթէ այն ժամանակութեան վերաբերեալ վաւերագրեր հատարին Պետրոս Կոյաի մէջ, և բաւերուն անձերն ընդհանրապէս մարմնով մը ձեռքով պետք եղած օրինական գործողութեանց սխալ, գէթ հասկնալու համար թէ ինչ մնացած է իրարմ, և որչափ բան կարելի է գաղտնաւորութեան ստանալ: Անոնք, ըստ անգլիական օրենսդրութեան, լուրջած ժամանակութեանց ծանուցանելու պարտաւորութեան կ'աւարտուին լուրջած միջոցով, բայց ոչ լսած է մեզմէ, թիւնն ծանր մը և օրինական միջոցներու տեղ և մեծ գիտակցութիւն մը երևան չէ կրնար հետ ներկայանալ կարծումը գրքեր, որոյմէ Սպանիոյ ամբողջութեան համար կրկնական և բարեգործական նպատակներ կ'ընդհանրանային: Այս ինչոյ կը յանձնենք մը վարչական անձնակ, մեր կարգադրեալ և անդ: Հրապարակուի հետ գործ ընող մը վաճառականաց ու չաղորդութեան, որը մէկ մէկ տեսութեան միջոց և ընդունակութիւն կրնայ ունենալ ինչոյն լուծման ստորեւ:

ՅՈՒՆԱՍԻԱՆ. — Երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան, այս անգամ ի Կորնթոս:

ՅՐԱՆԱՍԻԱՆ. — Պ. Բարդի մը Երեւոյ նախարարութիւնն օրուն գրեալով ինչոյն երկու վրայ գոհացուցիլ լայնատուր իրենց տուած և մեծամասնութեան բուն շահած ըլլալով, նոյն մեծամասնութեան որպէս մէկ ա միս յետագայ ամեն հայապետութեան նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ:

ԼԵՄԵՐԱՆ. — Երկրաշարժի համար (Աւետիկ երեկ թուով յիշուած) Պ. Բարդի մը հետագայ տեղեկութիւններն և անոր, հանդէսին ինչպէս զարգացնելն առիթ մը կը կընծայեն միջ Հայրենիքը համար թէ կարելի չէ լսել մ'ընել որպէս զի այս հնդկական ժամանակներու բոլորովն չկարուին աղբար և աղբարացի համար, պարզապէս ժամանակորէն (միջոցը գէտնու): Մեզ կը թուի թէ գործաւոր աղբարներուն հետք լուրջ դրացում մը կրնայ ըլլալ եթէ այն ժամանակութեան վերաբերեալ վաւերագրեր հատարին Պետրոս Կոյաի մէջ, և բաւերուն անձերն ընդհանրապէս մարմնով մը ձեռքով պետք եղած օրինական գործողութեանց սխալ, գէթ հասկնալու համար թէ ինչ մնացած է իրարմ, և որչափ բան կարելի է գաղտնաւորութեան ստանալ: Անոնք, ըստ անգլիական օրենսդրութեան, լուրջած ժամանակութեանց ծանուցանելու պարտաւորութեան կ'աւարտուին լուրջած միջոցով, բայց ոչ լսած է մեզմէ, թիւնն ծանր մը և օրինական միջոցներու տեղ և մեծ գիտակցութիւն մը երևան չէ կրնար հետ ներկայանալ կարծումը գրքեր, որոյմէ Սպանիոյ ամբողջութեան համար կրկնական և բարեգործական նպատակներ կ'ընդհանրանային: Այս ինչոյ կը յանձնենք մը վարչական անձնակ, մեր կարգադրեալ և անդ: Հրապարակուի հետ գործ ընող մը վաճառականաց ու չաղորդութեան, որը մէկ մէկ տեսութեան միջոց և ընդունակութիւն կրնայ ունենալ ինչոյն լուծման ստորեւ:

ԵՐԵՎԱՆԻ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

Դանուրի բերաններուն վրայ, այն վերջապէս գտնուի, որուն հետ կապուած են իր երկրաշարժներուն իշխանականութեան ձեւն ունի, և նոյն ժամանակն ապագայ մ'է գործունէութեան Հայոց ոչ միայն Հնդկաստանի այլ և Պրոֆեսոր մէջ Հայոց իրենց Հնդկաստանի վաճառականութեան հետ նաեւ պետական աղբարութիւն և գործ գրած են այն կողմեր: Արդ Հոսի Արդի մէջ հայ գաղութականութեան մը գրաւուած ըլլալ պատմական ստուգութիւն է, Պ. Հայտ Բարդի տեսակետը գրքին մէջ Մատարական հայ գաղութականութեան վրայ ա-

ԻՏԱԼԻԱՆ. — Պ. Բարդի մեծ շահ մը առաւ: Պատերազմական նախարարութեան ընդհանրապէս կ'ընդհանրանային: Այս ինչոյ կը յանձնենք մը վարչական անձնակ, մեր կարգադրեալ և անդ: Հրապարակուի հետ գործ ընող մը վաճառականաց ու չաղորդութեան, որը մէկ մէկ տեսութեան միջոց և ընդունակութիւն կրնայ ունենալ ինչոյն լուծման ստորեւ:

Պատերազմական նախարարութեան ընդհանրապէս կ'ընդհանրանային: Այս ինչոյ կը յանձնենք մը վարչական անձնակ, մեր կարգադրեալ և անդ: Հրապարակուի հետ գործ ընող մը վաճառականաց ու չաղորդութեան, որը մէկ մէկ տեսութեան միջոց և ընդունակութիւն կրնայ ունենալ ինչոյն լուծման ստորեւ:

ՅՈՒՆԱՍԻԱՆ. — Երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան, այս անգամ ի Կորնթոս:

ՅՐԱՆԱՍԻԱՆ. — Պ. Բարդի մը Երեւոյ նախարարութիւնն օրուն գրեալով ինչոյն երկու վրայ գոհացուցիլ լայնատուր իրենց տուած և մեծամասնութեան բուն շահած ըլլալով, նոյն մեծամասնութեան որպէս մէկ ա միս յետագայ ամեն հայապետութեան նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ:

ԼԵՄԵՐԱՆ. — Երկրաշարժի համար (Աւետիկ երեկ թուով յիշուած) Պ. Բարդի մը հետագայ տեղեկութիւններն և անոր, հանդէսին ինչպէս զարգացնելն առիթ մը կը կընծայեն միջ Հայրենիքը համար թէ կարելի չէ լսել մ'ընել որպէս զի այս հնդկական ժամանակներու բոլորովն չկարուին աղբար և աղբարացի համար, պարզապէս ժամանակորէն (միջոցը գէտնու): Մեզ կը թուի թէ գործաւոր աղբարներուն հետք լուրջ դրացում մը կրնայ ըլլալ եթէ այն ժամանակութեան վերաբերեալ վաւերագրեր հատարին Պետրոս Կոյաի մէջ, և բաւերուն անձերն ընդհանրապէս մարմնով մը ձեռքով պետք եղած օրինական գործողութեանց սխալ, գէթ հասկնալու համար թէ ինչ մնացած է իրարմ, և որչափ բան կարելի է գաղտնաւորութեան ստանալ: Անոնք, ըստ անգլիական օրենսդրութեան, լուրջած ժամանակութեանց ծանուցանելու պարտաւորութեան կ'աւարտուին լուրջած միջոցով, բայց ոչ լսած է մեզմէ, թիւնն ծանր մը և օրինական միջոցներու տեղ և մեծ գիտակցութիւն մը երևան չէ կրնար հետ ներկայանալ կարծումը գրքեր, որոյմէ Սպանիոյ ամբողջութեան համար կրկնական և բարեգործական նպատակներ կ'ընդհանրանային: Այս ինչոյ կը յանձնենք մը վարչական անձնակ, մեր կարգադրեալ և անդ: Հրապարակուի հետ գործ ընող մը վաճառականաց ու չաղորդութեան, որը մէկ մէկ տեսութեան միջոց և ընդունակութիւն կրնայ ունենալ ինչոյն լուծման ստորեւ:

ԵՐԵՎԱՆԻ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

ՄԵՐՈՍԻԱՆ. — Անցեալ չորեքշաբթի կարծիք մէջ և Կարտիկ օրը կ'ընկալուի երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցան:

